

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fôl'a acôs't'a va eși de trei ori pe luna, in 10.20.30-a di pone la regulare; éra de a-ici in colo o data pe septemana, ca și pone acilea: Marti sér'a. — Prenumeratiu nile se primescu in tôte dilele.

Pretiuu pentru Ostrunguri'a: pre anu 6 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 3 fi. pre unu triloniu 1 fi. 50 cr. éra pentru strâinătate: pre anu 8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu triloniu 2 fi. in v. a.

Tôte siodienele și banii de prenumerațiune sunt de a se tramite la Redactiunea diurnahului: Aradu, strat'a Teleki, nrulu 27.

Insertiunile se primescu cu 7 cr. de linia, și 30 cr. tacse timbrale. Unu esemplariu costa 15 cr. și se pôte capetâ in librari'a lui M. Klein jun d'in Aradu.

Intâlmiri și planuiri!

A-poi da, e tempulu, candu imperatii și ministri loru se intâlescun unii cu altii la unu anumitu locu, cu scopu, să faca treburi.

Déca e asîè, și déca bag-séma e tempulu intâlmiriloru, de ce să nu convenimu ore și noi? cà-ci și noi avemu treburi de isprâvitu.

Cine acei noi?

D'a-poi „Gur'a-satului“ cu

abonantii sei.

Audi a-ci vorba!

Asîè, Dieu, nu e lucru de siaga.

„Gur'a-satului“ da prin acôs't'a intâlmire, séu déca voiti pe frantiuzia ca și in Romanî'a, „rendez-vous“, tutoru prenumerantiloru, amiciloru sei din trecutu și celoru fiitori, pe 1. Octomvre vechiu, 1879. in Gherl'a (Szamos-ujvár, in Transilvani'a.)

Poftimu dér cu poter'a a-colo, să ni vedemu de lucrulu nostru, nu in ascunsu ca acei'a, ci pe facia, la lumin'a dilei; cà-ci uitati a-ci: „Gur'a-satului“, precum vi-a spusu-o de mai inainte, in nrulu 14. din acestu anu, are unu planu gat'a, ca adica din 1. Octomvre vechiu 1879. in colo să-si tramita cîrtile și opsiagurile sele in tóta Marti sér'a regulatu.

Ast'a a-poi, scimu cà va fi tréba și iâétu cu tôte tîepenesfugurile câte se voru t'a in prin busunârile credintiosiloru.

Asîédéra un'a si buna: la vedere și revedere a-colo!

Tand'a,
Mand'a,

minisbri dualisti de tôte isprâvurile.

Gur'a-satulri,
siefu preste cheflu.

Instructorulu.

Aftandu instructorulu pre discipululu seu cetindu ce a invetiatu in diu'a trecuta, 'lu admoniéza: „Ce bine cà me facusi atentu, cà sciu asl'a, — fu respunsulu, — perdeam si diu'a de adi cu lucruri de aste uscate.“

N—. —n.

Trénc'a și Flénc'a.

T. Vai, Dómne! galantieu esci impodobita, totu in mâtâsuri!

F. He! . . . am eu minte . . . déca nu-mi dà barbatulu bani, capetu de la altii pentru o sarutare..

T. Dieu, bunu tergu acel'a! Dar' unde te-ai gâtitu?

F. La Pute-Pesce, la „Kiráj-Fürdü.“

T. Gasda esci déra de bani!

F. Acum' odata am tunsu barbatulu.

T. Barbatulu acelu sgârneitu? Cum?

F. Asîè bine: m'am sfatuitu cu doftorul de casa să-lu prostésca, cà eu și Leicuti'a nóstra trebuesce să mergemu la scalda calda in Pesce, ca să ne insanetosiamu. Barbatulu a creditu de bine si mi-a datu spre manipulatia la scalda 200 florini.

T. Pfui! Acei'a nu-i poti stricâ intr' unu anu.

F. Ce? Intr'o luna! Voiu platí bine lantiarasii, cari me voru portâ la locuri bune si doftorandii, cari mi-voru vindecâ baiulu.

T. Cei teneri nu ti-vor folosi pré multu.
F. Ba folosi Dieu! . . . Amu corespondatu noi cum va fi . . .

T. Norocu bunu, soro Flénca!

F. Servus!

T. Cum ai amblatu la scalda in Pute-Pesce?

F. Oh! . . . Nu-ti potu spune! Fórte bine!

T. Se vede. A buna séma ti-a folositu.

F. Las'o amarului scalda! Cum vedini gyiákasti, indata fusei sanetósa. Totusi am tienutu cura, inse mai totu prin hoteluri.

T. Oh! Leicuti'a cum va fi plansu, vediendu-te in chinzaiu cu leacurile.

F. Ba nu, ca noroculu, cà eu am avutu chilia separata . . .

Folosirea limbei floriloru.

Unu studentu, ca sà-si stempere dorulu de placerea, ce se numesce „sarutu,” se folosi de „Limb'a floriloru.” — Si spicuindu de prin asta carticica aflà, potrivit a tramite ideaului seu, — o fraga verde, ca sà nu se strice, pe drumu, ceea ce insemnéza in prosa: „Mi-ar placè sà te sarutu!” Dreptu respunsu primè elu de la ea flórea fràgariului, care totu dupa aceea-si limba insémna: „Mai bine voiu asceptá pone te vei maturisá!” La ce bietulu studentu cugetà a-si ajutá usòru, — tramiendu acum o fraga — **cópta**, ceea ce siguru avea sà semnifice, cà precum asta fraga, asie si densulu se sente maturu pentru domnisòr'a! . . . N—. —n.

Càrti sî solii.

De la An'a cea betrana, dóra si santa 30/IX 1876.

Asie este!

De câte-ori mosiulu „Gur'a-Satului” are dorinti june, nu doresce in vanu, excepto, candu doresce bani, pentru-cà atunce tóta lumea e mórtá. — Deci in lipsa de bani se mai povestimu ceva. La An'a cea betrana, pe nemtia „Komm-la-ursi” in 17/IX s'a construitu dascalulu ortodocsicu dupa o batalia amarnica in sange intre albi si negri, din misicarea cà: coia erau pretendenti, ca dascalulu, de nu Thales, barem Aristoteles sà fia; cestia protestanti edictului „Kancsi-storiului,” doriau, ca dascalulu sà ia de socia o féta a betranei Ane. Dér' ambe partidele litigóse se ghibira de victori'a dascalului alesu Ciubucu, ori Buciuca, carele din capulu vremiloru a fostu proorocitu a róde cogile stàpaniloru.

Totu la betran'a Ana in 20/IX se plamadí notariulu aparente in sùstituti'a: Romanu verde ca **Curechiulu!** Multi sunt imflati pentru acést'a, si acum jóra pe fundulu ciorapiloru, cà la electi'a din sfi'situ, voru edificá de domnu pe tronulu slugei slugiloru unu fiu de alu lui Abraham! De asta data: gratia lui Cioroiu de la Tiera-anu, pentru intiepenirea sa lemnósa lunga ideea fiesu-amortita: d'a produce pe Romanulu paragrafistu aparente.

Liferans. m. p.

In contr'a societatii de lectura „Petru Maioru”.

Dlu juristu J. Hubanu de multu pórtá la anima cultivirea limbei magiare si a unurasiloru din Marmati'a, — formandu unu „mármárosi önképzö kör,” (Clubu de cultivire maremuresianu) a carei viétia voiesce a o prelungá si pre anulu scolasticu viitoriu; spre ce scopu a lipitu unu avisu pe pàrietii universitáti buda-pestane. Dilele aceste inse, sub convocarea lui, cetli acésta observare picanta, facuta de cutare studentu de unuru: „Az oláh fu viceispánságra aspirál.” (= aspiréza la vicispania, adica la directoratul districtului, baiétulu de romanu.)

— Vedeti, ast'a e resplat'a! Ei Mihalca, Mihalca, fi ti-ar platita víti'a! . . .

N—. —n.

Gur'a orasiului.

(§.) Me aflam la aministratorulu protopopescu. Éca cà vine unu domnu strainu cu unu baiétu scolaru dupa elu.

„Sàrutu man'a!” incepù sà vorbésca stràinulu. — „Aplecàtiune!” — ii respunse aministratorulu protopopescu. — „Poftimu, a ocupá locu.”

Stràinulu inse o-data cu capulu nu cutezà sà se astedie pe vre unu scaunu, ci standu in positura tiépena, cu o voce tremurenda de frie'a respectului, ce aretase, si-continuà vorbirea:

„Da, — m'a tramisu — me rogu tare aplecatu — m'a tramisu — taman — **Maiestatea Sa!** — — a-iei — — — la **Pré Santi'a Ta!** — — ca, — me rogu — frumosu, — — — sà te înduri pré gratiosu, — — a fi, — me rogu, — — patronu, ca — sà potu càpetá, — me rogu, — unu stipendiu — — éca pentru acestu fiu alu meu! — Am venitu — déra acum — — de la **Maiestatea Sa,** — — in persóna, — sà me rogu — — de **Pré Santi'a Ta,** — — ca déra sà te milostivesci, — sàrutu présfintit'a mana, — — precumca — — —“

Eu inholbai din ochi: ce a avutu omulu acest'a sà amble pe la **imperatulu** in cauza de stipendiu? si elu neci bine nu-si gâtà oratori'a, pone ce pre mine me cuprinse o mai mare gróza de càtu ce aretase oratorulu, socotindu, cà me afli in societatea unui nebunu formalu, póte fi cbiaru si furiundu, si facendu-mi sant'a cruce, ca sà me ferésca de reu, me scolai de pe divanu, ca sà o cam mai iau pe tempàu de a-colo, pone ce me vedini intregu; — déra nu mi se potea, cà-ci ciudatulu oratore statea tiépenu tocmái in usia si de a-colo perorá. . . Vi poteti inchipui in ce perplesitate me aflam, nu vi dee Domnedieu asemene! Mai dicendu a-poi densulu de vre o 3. ori „sàrutu man'a — — la Présfinti'a sa Ilustrissimulu Domnu,” se aplecà o-data sà sarute man'a, ér eu iute, profitandu de multu doriti'a ocasea, ca din pusica me repedii in spre a-fore, fore sà fiu disu ce-va.

Aministratorulu protopresviteralu inse regretandu, cà m'am indepàrtatu fore a-mi gatá caus'a, pentru care eu m'am fostu dusu la Pré Cinst'a sa, pardonu! la „Pré Santi'a Sa,” si intielegendu motivulu indepàr-

tarei mele cu de-a furisiulu, se luà dupa mine, și me reintôrse, esplicandu-mi tréb'a, cã clientulu lui nu e nebuu, ei unu notariu romanu, Brenzariu cu numele, din o comuna din pãrtile Banatului, care in vremea sa absolvise vr'o 6—7 classe gimnasiali, dër se vede, cã de atunci n'a mai luat vre o carte la mana, neci cã se va fi vîritu prin societãti de ómeni mai de dai Dómne, și de a-iei urmèza, cã acum venindu de la episcopulu dîce cã vine de la „Maies-tatea sa,“ și pre densulu, ca pre protopopu, ilu intituleza „Pre-o-sfinti'a Ta.“

Aceste audîte, me mai incaldii nitielu la sufletu și, reintorcendu-me, salutai pre crancenulu oratoru, dîcendu-i: servus mòi Brenzariu, dër cã noi ne cunós-cemu de multu. Cu unu anu ori duoi ai amblatu in clasele gimnasiali mai susu de cãtu mine. Dër pre-cum vedu ai amblatu numai prin ele, fõre sã fii facutu multa brenza“

— Cãti alti sãteni voru mai fi ca densulu ! !

(§.) Renovarea resiedintiei episcopesci din A. se apropria de seversítulu ei. Trecãtorii toti stau locului și se facu gura-casca. Spectacolulu și este, intru adevèru, o minune: o inventia nõua in architec-tura. Ecã cãte-va trãsuri: la acoperisítulu edificiului in drépt'a i s'a datu unu (nou) zidu golu și intinsu, care par' cã ar representã o aripa de serafimu; — ferestrele de la podrumu mai cã sunt de mărimea ferestreloru de la salóne; — liniile drepte tóte in directia de hais și cia; — de cîradele și podóbele cele multe, cioplite și necioplite, mai cã nu se vede insasî mitutic'a casulia; — dormitoriulu planuitu și executatu in spre strada, pe unde e trecãtorii'a pilãritieloru, cari desu de demanétia, cu gura spur-cata și cu obrazu nespãlatu lauda pre Domnedieu și pre toti santii lui, — și altele multe de aceste.

A-poi se și potu face minuni din preste 17,000 fiorini, v. a. toti bani ai dîcesei. Ce-e dreptu, nu-e pecatu.

Audimu, cã in septeman'a viitória societãtîle drumurilor de feru voru a arangia porniri de trenuri separate, cu precîuri moderate, pentru archi-tectii din Europ'a, ca sã li se dee ocazia, a veni la facia locului, spre a admirã și studiè aceste ilustre capete de opera.

Imbraca-te dër resiedintia in haine de serba-tóre, cã-ci multi nuntasî va avè mirés'a ta!

Literatura.

A apãrutu și ni s'a tramisu „Stefan-voe-vod cel Mare de P. Verussi, pictor, professor de esteticã și istoria arteloru la scõla frumóselor arte din Iasi și de dessen la scõla filor de militari, membru al societãtiei literare „Junimea.“ Bucuresci, Typographia Stefan Mihalescu, strada Lipscani 11—13 MDCCCLXXIX.“ Pretiulu nu se spune. Opulu, in estindere de 46. pagine, este dedicatu Mãriei Sele Regale Carolu I. Domnulu romaniloru cu urmató-riele frumóse cuvinte:

„Mària Ta.

Stefan Voevod cel mare a fost cel din urmã Domnu Român independent. M̀aria Ta Regala esti cel d'întii Domnu independent al Romànii actuale. Vechia vitejie Romànescã perdutã de veacuri pe

malurile Dunàrei, a fost regàsità sub Domnia M̀ariei Tale Regale. Firul independentiei politice între-rupt de la Domnia lui Stefan cel mare, a început din nou sã se desfãsiure astã-zi, cu Domnia M̀ariei Tale Regale. Este legãturã istoricã intre aceste dõa Domnii.

De aceea și eu M̀aria Ta, acéstã scriere pri-vitóre la Stefan-Voevod cel mare, o închin M̀ariei Tale Regale. 15. Iuliu 1879. Bucuresci. Al M̀ariei Tale Regale prea supus și prea devotat servitor Petru Verussi.“ —

Uvrugiulu contine multe date istorice despre vitezescile fapte a le Marelui Domnitoru romanu Stefanu.

Ilu recomandãmu mai alesu autoriloru unguri de geografia și de istoria, ca sã afle ce-va și des-pre romàni; cã-ci noi vediurãmu manualele loru de geografia și de istoria, editate in 1878. și 1879. pentru usulu scõleloru civili, pre lunga aprobarea guvernului tierei, in cari Domnialoru facu mentiune de Belgî'a, Svitier'a, și de cãte tieri menunte și indepãrtate din Europ'a de tóte, numai de vecinasî'a Romania nu facu neci cu unu singuru cuventu m̀acar.

A-poi da, interesulu loru, derivatu din unu esclussivismu nationalu, este a-buna-séma, ca elevii romani, cari se voru fi aflandu in scõlele loru, sã nu scie, cã existe in lume și o Romania, o tièra romanésca, libera și independinte.

Si astfeli de manuale ignorante sunt aprobate de cãtrã guvernulu unguerescu, era cele ce dicu ce-va și de romani sunt suprimate

Dër vorb'a e, ca cu ori-ce pretiu sã ne impã-cãmu cu fratii nostri leali și drepti: cu ungurii!

Spre acestu scopu inse mai antaiu sã arangiamu o — betia! cã-ci o betia mare trebue pentru asitè ce-va. (§.)

Unu nou gradu de nemotenia.

Unu betranu, prototipulu și archivulu dogmeloru, se mirã multu cum potãra desbate anglesii cestiunea: „ca veduvulu sã pòta luã de socia pre sor'a socièi sele mórte.“ La noi nu s'ar potè aplicã asitè ce-va, cã-ci: preotulu dice „barbatulu și soci'a se contopescu intr'unu corpu și sufletu.“ Ei bine, recunoscèndu adevèrulu aces-toru cuvinte, urmèza, cã cumnatulu meu, pre care de regula ilu mai supranumescu frate, in casulu acel'a mi ar fi totu-data și sora; și dèca cumnatulu meu ar potea luã pre cumnata sa: i-ar fi socia chiar fost'a sora-sa.

N—. —n.

Insciintiare.

Subsemnatulu, cu chînga rosia pe la stringatória, cu permisi'a implorata de la reverendatulu publicu, am barba d'a implantã in seire universalica vestea sequ-ente: Este cognita a nõstra gratiõsa procedentia in privinti'a popindiloru juvenali, cersitori de malaiu și batetoria la a nostra usia de bine vèrsatória, ce in tóte vremile sta reperta celoru cu teaca indopata de untura. Precum in trecutu asitè și in netrecutu — no, cu mica divergentia — vomu inbranci *) și pupã pe duhovni-casi sgriburitori dupa statii in varmegî'a biharésca, cari, facundu faci'a la residenti'a nõstra, voru fi capa-

biliti a 'nfundá o gaura din dolomanulu nostru cu unu pipurustelu de 100 fl. cãntatori, — éra la prinderea postului ni voru bistelá curele la opinci, cu alta gramadutia de zglotuti in cifribus 100 zgloti. Sub equali conditii modeste ridicãmu apelatia la toti clericiuti, clericandrii si clericioii oftatori a fi ai nostri de mana tiucãtori, spre orientu in ambulancia.²⁾

Spre credere:

Nic'a Caprioru,³⁾ m. p. **Acib Enoemis**⁴⁾ m. p.

facãtoriu de multa fumu in scaunulu scatoșiloru; indreptãtutu a carni drep-
tul, si decoratu cu medalia de cas-
travete pentru clipãva ochiloru.

rosiu la medi-locu, quasi domnu in
imperati'a nãstra.

Pentru afirmatia:

Nasiu Pupinteu m. p. **Utavroh Uigroeg** m. p.

filos-toma, capu alu congregantiiloru,
capu alu bunei sperantii de conduca-
toriu a globului dupa paragrafi.⁵⁾

larta mare, quasi vice-limpitoriu et
predicalovicu.

Ce-va din botanica.

Cutarui barbatu îi facúra cunoscutu nesce dame barometrulu ce aréta, — dupã densele. — **fidelitatea barbatiloru.** „Éta, îi disera ele, vedi flórea asést'a?“ — „Vediu,“ — fũ respunsulu, — „e unu grumazu lungu, pe care e radiematu unu globu de penisóre.“ — „O chiama“ — cotinuara tóte cam de odata, „fidelitatea barbatiloru.“ Unu suflu lungu din partea loru spre flóre si pucínele fire remasera pe pãstaiulu despoiatu; dictara a-poi gradulu fidelitatii. „Asiã cà numirea vulgara e potrivita?!“ — „Ei, Dieu,“ li reflectã bãrbatulu, „**firesce cà se duce, dèca o suflati Domniele vóstre!**“

N—. —n.

Respunsu diplomaticu.

Cum ai petrecutu amice, vacatiunea? — D'a-poi frate, diumetate din ea am dormitu-o, ér de cea-l-alta diumetate nu 'ti potu dá socotéla.

N—. —n.

La situatiune.

Ministri grósniciloru puteri desu se intãnescu, dér nu numai spre a se pupá (in faeta, ori in dosu, puefnu impórta), ci mai virtosu spre a contrahá in secretu felu de felu de aliantie, tóte, firesce, intru asigurarea pãcii popóreloru din Europ'a, pentru care scopu negresítu voru trebúi sã se conformeze principiului diplomaticu: „**si vis pacem, para bellum!**“!

¹⁾ Óre ce insemnãtate are acestu cuventu? Dóra imbracisã? Liferantele.

²⁾ Ast'a va sã dica: orientare in amblare. Lif.

³⁾ Aceste nume se pricepu prin metamorfosare. Lif.

⁴⁾ Caprioru, lu-poti ghici in limb'a ungrésca. Lif.

⁵⁾ Aceste tóte sunt titule dupa vrednicii. Lif.

Ca inse umanitariile loru lucrãri sã fia temeince si credibili, nu ar fi oportunu óre, sã trãmitemu in acele intrevederi si pre delegatulu nostru: pre Escelenti'a sa ministrulu infernului, ca sã-si puna sigululu pe secretele loru contracte?

— Noi credemu, cà da.

— Ergo avanti signore!

De pe la cas'a satului.

Pentru cei ce-i privese acésta hidósa chestia: De la 1. Octómvre vechiu 1879. din si redactoru editoru remanu numai proprietariu si a-poi fiscalãsu. Deci toti acei'a, cari mi detorescu cu plat'a abonamentulu, ori a publicatiuniloru, din trecutu, pe asta cale pentru ultim'a óra sunt provocati, si in acestu locu — seriosu, ca, pone la acelu terminu, sã-si achite detori'a loru; cà-ci altcum in viitoriu voiu vorbí cu densii numai ca fiscalãsu!

Lui N —. —n in *Budapest'a*: „Discursulu in internulu scu“ n' are intielesu. Eu voiu mai scóte 2. nri.

On. „Societãti de lectura rom. gr. or. (?) in Comorisece“ pe lunga tramiterea plãtii de abonamentu pe 3. lune n'ati notificatu: de candu sã vi se incépa triluniulu? Ca sã fiti dera in curentu, l'am pusu pe Septemvre, Octómvre si Novembre 1879.

Dlui G. O. in *Stelãu* primindu pretiulu tramisu, ti-am speduitu numerulu comandatu.

„Omen'a tiganului“ vomu vedé o in numerii viitori.

Dlui V. Z. in *Capruti'a*: la cerere érasí ti-am pusu in curgere fói'a si a-nume de la 1. Aug. Adu-ti a-minte inse si de noi candu ti-vei astringe birulu din satu.

Proprietariu, editoriu si redactoru respundietoriu: **Mircea V. Stanescu.**

Cu tipariulu lui Stefanu Gyulai in Áradu.

Secretariulu Domnului *Franciscu Hossu Longinu* avocat